

GAZETA TRANSILVANIEI.

Brasiovu 14/2 Octobrie 1868.

Se prezuma la pozele c. r., si pe la DD. corespondenti. Pentru serie B cr. Twor timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Gazeta's ose de 2 ori: Mercuru si Duminec's, Pô'a, candu concede ajutoriile. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. susatori.

MONARCHIA AUSTRIACA. Transilvania.

Societatea academica romana.

Sied., publica din 15/27 Sept. 1868.

D. presiedinte I. Hellade Radulescu deschide siedinti'a la 3 ore p. m. prin urmatoariu cuvantu:

„Pros Inaltate Dômnê!

Societatea academica intronita la 1-a Augusta trecutu, vine astazi a'si manifestata, ca totu dônna, profund'a sa reconosinta pentru protectiunea, de care dela inceputulu seu se bucura dela insultu guvernului Marii Tale.

Membrii societati academice, admirandu insemnatorele generositati ale Marii Tale, atatu de multe si varie, au mai de aprôpe inainte dônnece'si si binevoitori'a incurajare ce ai datu Marii Ta spre elaborsarea unui Atlante geografice, pentru prima' ara in limba romana. Acestu operatu pretiosu, tipasindose din mares Marii Tale generositate, s'a si impartitu la tote scilele din Romani'a.

La acesta impartisire a panii intelectuale la copii nostri, iora invitati si membrii acestei societati, oferinduse cate un exemplariu.

Ou acesta solemnè occasione ei vino a'si depute ale loru multiamiri, facundu urari de a se innalti spre Marii Tale si efectele loru, ca panee din desierte ale muntiorilor lui Iomsi, spre intrirea sufletelor tuturor Romanilor.

Me simtiu ferice, prea inaltate Dômnê, ca si in anulul acesta suntu onovertu de a fi inaintea Marii Tale, organulu expresiunei de mare devotamentu si profund reconosinta a onorabililor mei colegi."

Mari's Sa Dominatoriulu lasdu cuvintulu dice:

„Santu mandru, de a me afla estadi in mijloculu domiloru vostre ca membru, dar' si ca protectoru. Vediu ce mare bucuria, ca ati pusu tote fundamentulu pentru literatur'a si limba noastra, spre a redica acum templulu lui Apollu in Romani'a.

Letorii ne arata, ca o natiune, care tiene la dezvoltare artiloru si stiintiloru, ajunge lenne acesta fericitu scopu, ce este marime, tari'a si independenti'a unui poporu.

Dorescu deci, ca tote lucrulu domiloru vostre se fia binecuvantate pentru fericieta Romaniloru.

D. secretariu generale A. Treb. Laurianu, citeasa urmatoariu reportu:

„Domnioru membri!

Societatea academica romana, instituita supru suspiciune angustulu nostru Dominatoru Carolu I., serbêza astaziulu sinu ala lucriloru sale, si precum in genere tote inceputulu este greu, asa si rezultatele anteloru incercari ale aceste societati nu potu se fia de catu forte modeste.

In secesiune anulul espiratu, societatea a decisu n se publica dune premii literarie, a delu pentru cea mai buna gramatica romana si altulu pentru cea mai nimerita traducere de comentarielu lui Iuliu Cesare de bello gallico, si totodatu a se inscriina membrii societati cu culegere materieloru pentru un dictionariu romanesc, dandose facari'a latitudine de a se incurajaru cu cei mai apti colaboratori din tinenturile unde se afla locuindu, spre a pute' implini catu mai evjuntiosu acestu sarcina laborioza.

Sourtimesu timpul si diversele ocupatiuni ale membriloru, ou mai multi chiamati de impregiurari a' si impartit puterile loru, n' au per-

misu a responde pans acum acestei mari dorintu, ou tote ca scim'u ce se prepara din mai multe parti lucrari seriose pe campulu acestu. — Traducerea comentarielor mareli Cesare inca nu s'a prezentatu pana acum. Dura ne au prevenitu trei elaborete asupra gramaticei limbii romane, unul cu devia's: si conectadu vicier, vetus lex sermone abolibitur, altulu ou: „Romanicu purificandam et amplificandam linguam studium latine italicæque literataras necessarium esse videtur", si ala treilea cu motulu: „Summeque".

Societates chiamata in virtute statuteloru a se aduna cu inceputulu lunei lui Augustu, din diverse si grave impregiurari, intre cari aveau a numeru impregiurari politice, pose membriloru celor de preste marginile Romaniei libere, precum si durera' a morie a unni' dintre cei mai stralociti literati romani, Constantiu Negrutiu, n'a pututu a se completu in seculu rigurosu ala statuteloru. Inse membri, presentu petroni de sar'a datoriu a misionu loru, s'au intronitu in conferinti' extraordinari' si au inceputu a se ocupa cu preparate lucrari, sperandu, ca dora, dora, voru veni mai multi dintre membrii ale caroru pedice era inca neconosute. Terminandu lucrari preparate membri presentu, cari pentru acesta erau detoli la numeru, s'au intronitu in sectiune filologice si au lasu la cercetare elaborete venite asupra gramatice romane, si dupa o examinare serio'sa a acestora au afiatu cu via multiamire, ca unul dintre diele elaborete, si anume celu cu devia's: Si conectadu vicier, vetus lex sermone abolibitur, nu numai ca corespunde pe deplinu conditioniloru programi publicate de societate, ci a facutu si mai multu, a pusu in lumina, ou o eruditioe rara, tote formele limbii din tote partile locuile de romani, si din tote timpurile de candu posedemu monumente literarie in limba romana, lasandu apretariu publiculu romanu, a slege din'ensele acelea, cari le va sooti bene si confortu gatalisise; ou un cuvantu operatulu in chestioe este un tesauru de vasta eruditioe, care ar face o'orie si celei d'antelu academiæ. Sectiunea filologica, convinsa despre valorea sciintificu a acestu operatu, a reconoscutu in unanimitate autorulu premiuu propusu, si speru si crede, ca societate in siedinti' plenariu va sancioniu prin votulu seu parerea scienii.

Preste acetate, sectiunea filologica a afiatu de convinti'a si renoi pe anulul victoriu punerea la concursu a celei mai nimerite traducere de comentarielu lui Iuliu Cesare, si a provocu din nou la stringerea materieloru pentru unu dictionariu completu ala limbii romane.

Societate reconosce totodatu, ca tre buintile nostre literarie suntu multe, forte multe, si nar fi pregetatu a destepta laresa aminte asupra celoru mai importante, precum si a elaborete programe si a publicu concursuri pentru diversele ramuri de sciintia; inse fondurile ei fiindu limitate, ea s'a marginitu in modest'a sa la cele mai susu indicate, sperandu in concursu guvernului si in liberalitatei natiunei, care nu s'a retrasu niciodata dinaintea sacrificioloru pentru scopuri inalte.

Cu acetate deodatu, delegatiunea suneta ou o vicia plerere, ca Eminenti'a Sa parintelesu episcopu Dionisie a implinitu genero'sa promisiunea lauata ou occasione deschiderii sesiunii anulu trecut, de a da in dispozitiunea societati, pretio'sa bibliotecu de vechi charti romanesce, culeasa de repusatulu Constantinu Cornogiu Olteniianu. Acete rare monumente ale literaturii romane voru servi filologiloru nostri de fontani din cari ei se potu adapa cu abundanti'a in adoperatiunile loru.

Societate atatu pentru numerocele servitiu facute instructiunei publice, precum si pentru

acesta fapta demna de unu prelatu romanu, a creditu de a sa datoriu a numi pe Eminenti'a Sa parintelesu episcopu Dionisie, membru onorariu ala societatei academice romane."

(Va urma a d. Hodosiu.)

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibliu.

(Urmare.)

La propunerea dep. Borlea in cea'sa periculului, cu care amenintia proiectulu de lege pentru scole ala ministrulu, se alatura si d. dep. Macelariu, inse cu parerea ca se se faca numai o rugare contra Meisiatei Sa. D. Marie-pescu v're se vorbea la obiectu, presiedintelesu in se face stenta, ca obiectulu inca nu e pusu la ordinea zilei. Fauru doresea ca in a matore di se se pana la ordinea zilei, si lancescu asemenea dops cu presiedintele dice, ca la ordines dilei e reportatu comisiunei bugetariæ.

Escelenti'a Sa diu presiedintelesu pune la ordinea zilei alererea unei comisiuni pentru a elaborete una procedura in privinti' sfacerilor divortiale si disciplinatie si propundu membrii provica comisiunea se se si constituie.

Diu dep. Badila presentéza congresulu ca materialu nou elaboretu de trebi divortiale disciplinariu (de adv. Vas. Aronu, cunoscutu septu numele: cartes patimiloru, Argiru) si se da comisiunei.

Dr. Tiuca reimprospéta peticiulu descoperitu de diu Borlea, su adusa inainte o intemplantu, care atinge tristu inimile membriloru congresulu. Acesta intemplantu este, ca inaltu regimu su subternatu casu ablegatiuru unu proiectu de lege pentru regulara scoleloru populari, care vetemu autonomi'a bisericei nostre. Vorbitoriulu crede, ca de si diu Borlea su diu, ca proiectulu din chestioe este cunoscutu in cercari private, congresulu si este neconoscutu si propune, ca se se emita asiis dora o comisiune in privinti' a acestu demandandu, se previca lucrulu de arginte si in siedinti' cea mai de aprôpe se si de parerea despre elu.

Propunerea acestu o partinescu dd. deputati: Radulescu, Fasru, Piposiu, cestu din urma adunge, ca congresulu se se convocu pentru chestioe acestu pre adi dops amedi in siedinti' (voci: mane!)

Diu dep. Babesiu: Escelenti'a! Eu inca partinescu propunerea facuta de d. dep. Borlea, ca lucrulu acestu a se de dè un comisiuni spre reportare, dara propunerea diu Piposiu, ca se se desiga astadi, ca dups amedi se se convocu congresulu, nu o potu primi.

La propunerea acestu din urma amu se face observatiune, carea se referese la obiectulu integru. Eu cugetu ca facariu membru din congresu este cunoscutu proiectulu de lege, la care se reduce propunerea diu Borlea. Si eu inca cetiu proiectulu acestu, dara decu va potfi cineva, ca se'i sunu in detaliu, ca inconstituie in autonomi'a bisericei nostre, crede ca de abia se va afla vreunulu, care va fi studiatu acestu proiectu de firu in peru, ca se'i pot'a da parerea despre elu (voci ba suntu). Vorba este, ca pote suntu multi cari nu'lu cunoscu in detaliu.

Deca este vorba' asiis, ou crede, ca se lasame comisiunei unu timpu mai indelungatu. Eu inca suntu get'a a spera dreptulu si unde nu este garantatu prin legi; scoteacu dara, ca nu pote se strice lucrulu nimicu', decu s'aru denumi o comisiune numai din cata de pacini membrii, ce atatu mai vertosu, ca acetati' mai curesu se potu intruni intr'o parere (voci se conste din noas membriu).

